

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiin pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiin, strada Măcelarilor 37
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmend — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiin, 29 Aprile, 1892.

Dintre diarele din capitală unul, care cu pre-dilecțiune vede lucrurile numai până la vârful nasului, opoziționalul „Magyar Hirnap”, întemeiat de fostul de putat al românilor de pe Târnava mică, anume al ace-lora, cari în cele politice până acuma tot din trei în trei ani își manifestau înțelepciunea politică în comuna Bălăușeriu, acest punct etnografic, marcant ca linie despărțitoare între români și secui, destul că acest diariu, care în cât-va se basază și pe amploiații comitatensi din centrul comitatului, a adus scirea sensațională, că românii în Baia mare au făcut un atentat cu dinamită, că ei în mânia lor, în pofta lor de răsunare au aruncat în aer locuința unui director dela minele erariale și ale unui notariu de român, care până acuma a stat totdeauna în servi-ciul stăpânirei.

E lucru riscat a sta de vorbă cu ômeni, cari în înțelepciunea lor politică vîd numai până la vârful nasului, și e lucru riscat a sta de vorbă cu asemenea ômeni mai cu sémă prin luna lui Aprile când lumea e dedată a și permite și unele glume, cu deosebire prin firul telegrafic, care în adevărul istoric nu odată afirmă experiența germanilor afir-mată în proverbul ajuns la mactimă de deprt: *Trau, schau wem*.

Diariul din cestiune în numărul de Duminecă la locul prim sub firma: „Dinamita la noi” s'a ocupat cu scirea sensațională, că în jurul orașului Baia mare românii au făcut atentat cu dinamită, și din acest incident au făcut combinațiuni politice de tot profunde, și în bunătatea inimei sale ne-au pre-sentat publicului mare pre acel nivel al anarhismu-lui, pe care se află de present anarhiștii francesi și belgiani, cari au pus în febrilă mișcare întregă Europa.

Tendențioasă denunțare și-a dat silința a lua un caracter mai mărginit prin aceea, că afirmatul aten-tat s'a pus în sarcina acelor bărbați, cari tari și mari în actualul comitet al partidului național ro-mân, si-au luat de model în politica română pe ido-lul tuturor magiarilor pe bêtrenul esilat Kossuth, și în toate manifestațiunile lor pondul principal l'pun pre fanatisarea maselor, nisuindu-se a întuneca ori ce rațiune, care se silește a țină ecilibru în poli-tica românilor

Favorisat de împregiurarea, că e diariu opo-sițional, neresponsabil pentru executarea practică a ideilor pe cari cu fanatism le propagă, diariul din

cestiune ușor străbate în cercurile mai puțin culte ale societății unguresci.

Are și darul să seie presenta lucrurile în for-mă ușor de priceput, și dacă mai pune puțină un-tură la rōta mașinei fanatismului național, această mașină scōte din noi românii anarhisti, cari trebuie să fim grōza compatrioților nostri unguri.

Am voi se nu fim necesați a lua în serios nouă pornire a diarului din cestiune, care până acu-ma a rămas isolat pe cōrda acesta a denunțării.

Ori cât de mare se fie între noi românii deo-sebirea în modul cum se conduce ađi politica romă-nescă, prin ômenii, cari au cređut că e bine, ca prin uneltirile știute ei se ajungă în fruntea afacerilor, tot nu putem suferi, ca să fim puși pe o tréptă cu anarhistii, socialistii și nihilistii din alte țeri, cari sunt până acuma spaima civilizațiunei europene.

Fapt e, că noi românii în mod fatal suntem im-pinși spre a recurge la mijlōce extreme pentru apă-rarea esistenței noastre naționale.

Bunul Dumnezeu până acuma ne-a ferit de ase-menea mijlōce extreme, și ne va feri încă în intere-sul patriei noastre.

În momentul când românii vor ajunge la gra-dul de desperațiune, în care a căđut Ravachol, cu care publicistii dela „Magyar Hirnap” ne asemēnă, atunci în Ungaria nu va mai fi fericita libertate de ađi a tuturor fanaticilor unguri. Atunci domnii dela acest diariu nu se vor mai preumbla în trăsură cu patru cai între Sămărtin Bachnea, Bachnea și Bălă-ușeriu, după cum o fac acuma printre românii blândi pe Târnava mică.

Să nu văpsim pe dracul pe părete!

Revista politică.

Mōrtea neașteptată a ministrului Baross a provocat în toate părțile țerei adēncă impresiune.

Foile din Budapesta au apērut încadrate în negru, aducēnd mari elogiuri decedatului ministru. Se vorbesce, că în mod provisor va conduce lucră-rile în ministeriul de comerț, ministrul de finanțe Wekerle. —

Conferințele comune s'au terminat sub presiul Maj. Sale monarhului. S'a statorit preliminarul de buget pe anul 1893. Precum se anunță din Viena conchemarea delegațiunilor se va face numai la tōmnă. —

O nouă crisă ministerială a izbucnit în Italia. Ministerul Rudini și-a depus demisia în mâinile re-gelui Umberto.

În realitate, această crisă nu este de cât conti-nuarea celei care se cređuse resolută acum câteva zile într'un chip atât de simplu și de surprindător: demisionarea ministrului de finanțe Colombo și lua-rea acestui portofoliu în interim de cătră ministrul tesaurului.

Discuția a fost, în ultimele ședințe ale came-rei italiene, asupra acestui chip neașteptat de a se fi resolut o crisă, ce avea aerul să fie cu mult mai gravă.

Di Rudini a dat explicațiile următoare:

Crisa a fost provocată de neînțelegeri asupra proiectelor financiare. Vămile, mai ales fiind-că im-portul de grâne încetase cu totul, au dat cu mult mai puțin decât se prevēduse. Din punct de vedere economic, acest fenomen e consolator, bugetul însă avea nevoe de impozitele refuzate. Divergița de opinii în cabinet atingea așa dar fundamentul pro-gramului financiar. Ministrul de finanțe Colombo ce-rea în bugetul pe 1892—93 o reducere de mai multe milioane în cheltuelile pentru rășboiu. Patru din aceste milioane erau deja reduse din buget: se cereau însă mai multe, cari nu s'au putut încuviința. Acum, deficitul prevēđut ar fi de 33 de milioane, dintre cari se speră a se acoperi 14 prin economii și 11 prin sporirea veniturilor, în special prin o lege de impozit asupra moștenirilor, o lege asupra hipotecelor și prin alte mēsurii. Din impozitul asu-pra moștenirilor, guvernul speră a încassa patru până la cinci milioane, ér din monopolul chibriturilor dela șase până la șapte milioane.

Explicațiile acestea ale primului ministru au fost întrerupte de mai multe ori cu violență. Măr-turisirea deficitului, ca și mijlōcele, cam nelimpeđi, prin care se spera acoperirea lui, au provocat fur-tuni de protestări, mai ales din partea stângei.

Iritarea și-a ajuns culmea, când ministrul pre-ședinte a cetit, la sfârșitul discursului seu, un pro-iect de lege, prin care guvernul să fie autorizat să facă reduceri în personalul funcționarilor publici și fără legi speciale.

Lupta împotriva cabinetului a și început ime-diat, aspră, și a ținut două zile. Oratorii din toate nuanțele opoziției a atacat guvernul. Argumentele au fost însă ca de obicei, mai mult destructive. În-tr'un sens mai constructiv s'a remarcat numai dis-cursul d-lui Bovio, care singur a avut curagiul a

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germană.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Iubirea lui are așa o putere, încât destéptă în noi o iubire reciprocă și inima noastră se schimbă cu încetul. Priviți iubirea lui Hs. și veți învăța a iubi. Așeđați-ve astfel față de el, ca inima vōs-tră să reflecteze ființa lui, ca voi să ve prefaceți în chipul lui, și atunci veți cresce, veți progresa în iu-bire, dela iubire prin iubire la iubire. Acesta este unica cale. Alta nu există.

Iubirea nu se pōte prescrie. Ce este demn de iubit, putem numai privi, ne pōte plăcé, și pētrunși de el putem deveni asemenea lui. De aceea priviți omul perfect, priviți viața perfectă a lui Hs. Pri-viți jertfa lui cea mare, sacrificarea lui în decursul vieții sale întregi, până la crucea de pe Golgota. Nu vreți ca să-l mai iubiți? Și iubindu-l veți de-veni o copie, un model al lui. Iubirea produce iu-bire. Este un proces de inducțiune. Dacă aducem o bucată de fer în legătură cu un corp electric, de-

vine și ea electrică; pe un timp ôre care, bucată de fer devine magnetică numai prin atingere cu un corp magnetic și până când le lăsăm pe amēndouē în atingere una cu alta, amēndouē sunt deopotrivă magnetice. Remâneți la El care ne-a iubit și s'a jertfit pentru noi, și atunci și voi veți deveni o putere de viață magnetică, o putere de viață care atrage în continuu, atunci asemenea Lui veți atrage pre toți ômenii la voi, și asemenea lui veți fi atrași de toți. Acesta este efectul inevitabil al iu-birii dumnezeesci; țineți-ve numai de cauză și atunci veți fi siguri de efect. Nici nu se pōte altcum. Să nu credeți, că creștinismul este ceva acciden-tal, din întēmplare, ceva enigmatic și problematic, ceva particulariu și curios, el este ceva consecuent logic și pentru voi va fi o lege naturală, sau dacă vōiți supranaturală, pentru-că toate legile sunt de origine dumnezească. Eduard Irving cercetă odată un copil, care se afla pe patul morții; el merse lângă pat, puse mâna pe fruntea copilului și i-i dīse „Dragul meu! Dumnezeu te iubesc, și cu acestea îl părăsi. Și copilul cel bolnav de mōrte se ridică în patul seu în sus și dīse cu vōce înaltă celor din casă: „Dumnezeu me iubesc! Dumnezeu me iu-besc!“ Copilul era ca și schimbat. Cugetul că Dumnezeu îl iubesc, îl pētrunse atât de tare, în-cât inima lui se topi sub raza acestei iubiri și în-cepū a fi reinviată. Astfeliu topește iubirea lui Dum-neșeu inima lipsită de iubire a omului și plāsmuiesce în noi pre omul cel nou, care este răbdătoriu și smerit și binevoitor și desinteresat. Altă cale nu există.

Este un lucru de tot simplu. Noi iubim pe deapropēle nostru, noi iubim pe toți, chiar și pe inimiții nostri pentru-că El ne-a iubit pe noi mai întâiu.

Glorificarea iubirii.

Acum la sfârșit ași vrea se ve arēt și cauza, pentru-ce glorifică Pavel iubirea ca cel mai mare bine din lume. Este o cauză care merită să fie luată în sémă. Cu un cuvēt đis: iubirea rămāne. „Iubirea nu încetă nici odată“ đice Pavel. Și pre-cum la începutul capitolului, tot astfel numesc el și acum, în modul seu minunat, o mulțime de lu-cruri din timpul seu, lucruri despre care ômenii credeau, că sunt statornice. El le espune pe rēnd, și arată că toate sunt trecătoare, că sunt peritoare și temporale.

„Iubirea nu mai încetă nici odată, chiar de vor lipsi profețiile“. O mamă de Evreu din timpul seu nu scia să dorēscă pentru fiul ei, un lucru mai mare decât să devină profet. În timpul vechiu pro-fetul avea trecere mai mare decât regele, dar de sute de ani nu se mai ivise nici unul. Bărbați se-rioi așteptau ca să mai apară un profet și să le arete ca în vechime voința lui D-șeu. Pavel însă đice: profețiile încetă. Biblia este plină de profeții, ele au încetat una după alta, adevă ca împlinirea vremii problema lor a fost resolută; ele mai au acum însemnătatea, ca prin cunōscerea lor să ne în-tărească în credință.

(Va urma.)

pune cestiunea pe față și a cere o reducere a cheltuielilor pentru armată până la nivelul forțelor economice ale țerei.

Di Rudini a răspuns oratorilor, că el a făcut tot posibilul pentru a scăpa țera din criza financiară și că, pe calea pe care merge, e convins, că va și isbuti. Cere camerei să-i acorde încă încrederea căci toate deodată nu se pot face. Deja a mântuit 150 de milioane tesaurului și proiectele, cu cari vine vor trebui se restabilească echilibrul. Opoziția răspunde mereu: nu, nu credem! Dar de ce nu-și descopere ea planul ei de mântuire? Frazele nu sunt și nu vor fi nici odată fapte.

Lupta nu pare încă a fi pierdută pentru guvern, în urma acestui discurs.

Continuându-se însă discuția a doua zi, Di Giolitti, șeful centrului stâng, a luat cuvântul și dănsul în contra declarațiilor ministrului.

Acum, sörtea cabinetului era hotărâtă. Centrul stâng luând poziție împotriva lui, el trebuia să rămână în minoritate, sau cu o majoritate atât de neînsemnată, în cât guvernarea cu dânsa se nu mai fie posibilă.

Scirile mai năuă vestesc, că regele a însărcinat pe Giolitti cu formarea noului cabinet.

Sinodul archidieceșan.

Sedința a VI-a, ținută la 17/29 Aprilie, 1892.

Sedința se deschide la 10 ore a. m.

Se cetesce protocolul sedinței a V-a dela 16/28 Aprilie a. c. — și se autentică.

Se prezintă:

Cererea parochului Teodor Lungu din Mărișel pentru de a fi repus în oficiu și beneficii. — Se predă comisiunei petiționare.

Comisiunea verificătoare prin referetul seu deputatul Ioan Turcu — referă asupra protestului inițiat contra alegerei din cercul XIII mirenesc Solnoc, și propune, că fiind protestul întârziat să nu se considere. În conformitate cu propunerea comisiunii, —

Protestul se respinge fiind și alt cum deputatul ales verificat.

Urmăz la ordinea Țilei comisiunea organizătoare.

Raportorul acesteia, deputatul Parteniu Cosma, relativ la raportul consistorial dto 1 Aprilie Nr. 2747 Plen. în cestiunea înființării a lor 2 episcopii pe teritoriul metropoliei noastre, în carele consistoriul își dă opiniunea, ca una din acelea să se înfiinze pe teritoriul archidieceșei din protopresbiteratele:

Alba-Iulia, Abrud, Cămpeni, Lupșa, Turda, Cluș, Unguraș, Cetatea de pâră, Solnoc, Deș, Bistrița, Reghin și M. Oșorheiu cu 333 comune și 221,000 suflete cu reședința în Cluș eventual în Deș cu o dotațiune anuală la început de 19,100 fl., ăr ca a doua episcopie să se înfiinze pe teritoriul consistoriului Aradan cu reședința în Oradea mare, face propunere în sensul raportului consistorial.

Față cu această propunere deputatul Gerasim Candrea face următoarea contra propunere:

Cu privire, că congresul nostru național-bisericesc prin concludul din 12/24 Octobrie, 1891 Nr. 191 dispune numai continuarea cu adunarea datelor la înființarea celor 2 eparchii și la delăturarea controverselor dintre eparchii sinodul rămâne și mai departe la conclusele sale anterioare.

Punându-se la vot contra-propunerea deputatului Gerasim Candrea, cade și se primesce propunerea comisiunei enunțându-se ca conclud:

Sinodul aprobând opiniunea consistoriului acesta o ridică la valoare de conclud, autorizând pe consistoriu ca să o înainteze la consistoriul metropolitan dimpreună cu motivarea acelor puncte cuprinse în raportul consistorial.

Deputatul Gerasim Candrea insinuă față de acest conclud vot separat.

Același raportor relativ la raportul consistoriului archidieceșan ddtto 11 Aprilie a. c. Nr. 3058 epitr. prin care se arată că prin cerculariul din 21 Septembrie 1891 Nr. 4532 s'a publicat statutul fondului de pensii al archidieceșei și că la 1 Ianuarie a. c. s'a și activat fondul de pensii, că tacsele au intrat dela foarte puțini preoți și comune bisericesci, din care motiv prin cerculariul din 14 Martiu a. c. Nr. 1641 Epitr. a solicitat la protopresbiteri încasarea și înaintarea tacselor la consistoriu, că prin cerculariul Nr. 2730 Epitr. din 14 Martiu a dispus și purtarea discului fondului de pensii prescriș în §. 9 al stat. și în fine că instrucțiunea pentru executarea statutului prescriș în §. 33 încă n'a fost în pozițiune de a o face, — propune și sinodul enunță următorul conclud, — Sinodul ținând cont de greutățile cari după natura lucrului sunt împreunate cu activarea fondului de pensii ia spre scire raportul. Indrumă pe consistoriu însă, ca fără amânare să facă instrucțiunea prescriș în §. 33 al statutului și să o pună în lucrare, stărind

cu totă energia ca toți cei obligați în sensul statutului să participe la crearea și susținerea fondului și să-și împlinescă datoria cu punctualitate.

ăr încât atacurile fondului ar reclama sporirea puterilor de lucru, să autorisăz consistoriul să-și angajeze în mod interimal o persoană cu calificațiunea recerută și la procsima sesiune sinodală să prezenteze un proiect pentru sistemisarea postului necesar.

Același raportor cu privire la propunerea de putatului Parteniu Cosma, prezentată în sedința a III-a Nr. 24 referitoare la cererile înaintate la sinod pe cale telegrafică face următoarea propunere:

Deore ce identitatea persoanei care figurăz ca autor al telegrammei nu se pôte constata, rugările înaintate la sinod pe cale telegrafică nu se consideră și nu pot servi drept obiect de pertractare.

Enunțatul acesta se va introduce în regulamentul afacerilor interne al sinodului la loc și în tectst potrivit.

Deputatul Romul Furdul face contrapropunerea ca „regulamentul în punctul acesta să rămână neschimbat“.

Punându-se la vot — propunerea deputatului Furdul cade și se primesce propunerea comisiunei.

Cu privire la propunerea deputatului Parteniu Cosma prezentată în sedința III a dela 14 Aprilie în Nr. 24 b) referitoare la revisiunea regulamentului afacerilor interne sinodale în conformitate cu propunerea comisiunei sinodul ia concludul:

În Conformitate cu propunerea comisiunei să îndrumă comisiunea organizătoare, ca luând la revizuire regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archidieceșan, să l întregăz cu conclusele luate până aci ca părți întregitoare ale aceluia și eventual să propună modificările ce le va mai considera de necesare pentru completarea lui și încă în sesiunea actuală să substernă sinodului spre pertractare tectstul regulamentului întregit“.

Urmăz la ordinea Țilei raportul comisiunei scolare.

Raportorul acesteia, deputatul Teodor Herman referând asupra raportului consistoriului archidieceșan ca senat scolar din 9 Aprilie a. c. Nr. 2980 scol. referitoriu la proiectul de lege, prin care ministrul de culte și instrucțiune publică intenționăz a regula salariile învățătoresci la scôlele confesionale, care proiect devenind lege ar vâtema în mod esențial autonomia bisericeii noastre propune

Sinodul însărcinăz pe consistoriul archidieceșan a înainta la parlamentul țerei o representațiune pentru ca proiectul din cestiune să se respingă.

Pentru cazul când proiectul din cestiune totuși ar deveni lege, comisiunea propune a se lua următoarele concluse:

1. Consistoriul e autorisat să pôtă impune comunelor bisericesci repartițiuni pentru urcarea salariilor învățătoresci la suma recerută;

2. Consistoriul e autorisat se pôtă aplica măsuri disciplinare extraordinare contra organelor eventual renitente în această afacere;

3. Consistoriul e autorisat să pôtă folosi din fondul bisericelor sêrace și din alte fonduri archidieceșane sumele bugetari destinate pentru bisericile sêrace ca ajutôre extraordinare la regularea dotațiunei învățătorilor.

4. Consistoriul e îndrumat să facă colecte în și afară de metropolie pentru acoperirea necesităților permanente, ce se ivesc la susținerea scôlelor.

În firul desbaterilor asupra acestor propuneri deputatul Nicolau Ivan propune, ca representațiunea către parlamentul țerei să o facă însuși sinodul.

La propunerea deputatului Nicolau Ivan, deputatul Vasiliu de Preda face adausul: comisiunea scolară se însărcinăz a veni în sedința de mâne cu un proiect de adresă.

Deputatul Ioan de Preda propune să se ia obiectul pentru ađi dela ordinea Țilei, fiind a se reveni mai târziu asupra lui.

Deputatul Dr. Ilarion Pușcariu cu privire la propunerea comisiunei în punctul ajutoririi din fondurile archidieceșane, face propunerea: „ca partea această să se omită cu totul“.

Deputatul Parteniu Cosma propune, ca colectarea să se facă fără privire la împregiurarea dacă proiectul va deveni sau ba lege.

Punându-se la vot propunerea deputatului Ioan de Preda și Dr. Ilarion Pușcariu. acelea cad, și se primesc ale comisiunei și respective ale deputatilor Nicolau Ivan, augmentată cu adausul deputatului Dr. Vasile de Preda, apoi cea a deputatului Parteniu Cosma, enuciându se ca conclud.

1. În obiectul proiectului de lege referitoriu la regularea salariilor învățătorilor dela scôlele confesionale sinodul înaintează representațiune parlamentului țerei, cerend respingerea proiectului, care vâtmă drepturile autonome ale bisericeii noastre. Comisiunea scolară se îndrumă a veni în sedința de mâne cu un proiect de representațiune.

2. Consistoriul se însărcinăz să facă colecte în și afară de metropolie pentru acoperirea necesităților permanente ce se ivesc la susținerea scôlelor.

3. Pentru cazul când proiectul din cestiune ar deveni lege, consistoriul se autorisăz:

a) Se pôtă impune comunelor bisericesci repartițiuni pentru urcarea salariilor învățătoresci la suma recerută;

b) Se pôtă aplica măsuri disciplinare extraordinare contra organelor eventual renditente în această afacere;

c) Se pôtă folosi din fondul bisericelor sêrace și din alte fonduri archidieceșane sumele bugetari destinate pentru bisericile sêrace ca ajutôre extraordinare la regularea dotațiunei învățătorilor.

Anunciându-se sedința procsimă pe mâne la 9 ore și punându se la ordinea Țilei continuarea raportelor comisiunilor, sedința se încheie la orele 2 p. m.

Cronică.

Arad, la începutul lui Maiu, 1892.

(Sinodul eparchial. — Lume întorsă. — Viața socială.)

Am așteptat cu drept cuvânt să cetesc în „Telegraf. Rom.“ un raport cât de palid despre decurgerea sinodului eparchial din Arad, dar m'am amăgit. Din câte s'au strecurat și în public, mi-au venit și mie la cunoștință unele din cele discutate și hotărâte prin părinții conscriși ai dieceșei noastre, și de aceea cu permisiunea d-vostre dle redactor mi iau voie a ve comunica aici următoarele:

Sinodul s'a deschis la timpul seu cu solemnitățile îndatinate. În sedințele prime s'au verificat nou-aleșii deputați sinodali (de astă dată fără de proteste și imputări grave de abusuri electorali, de și eu aș putea ridica gravamen contra unei alegeri), apoi s'au distribuit la comisiuni atât rapôrtele singuratecilor senate, cât și petițiunile întrate; ăr în sedințele celelalte s'au cetit și primit atât în general, cât și în special tot ce a fost cuprins în rapôrtele consistoriali, fără de modificări esențiale.

În raportul senatului bisericesc a format moment principiar o cestiune, ce i-a impus-o consistoriului sinodul penultim în cauza moralității poporului și ce a făcut consistoriul în cauză? A distribuit parochiilor nisce côle cu un sac de întrebări, la cari s'a răspuns pre cele mai multe locuri cu răspunsuri formulate din fôle. Aceste răspunsuri le-a predat consistoriul la doi doctori de teologie și un călugăr (după formă), ca să le studieze. Dice-se că doctorii au răspuns, dar călugărul n'a avut timp la acesta pôte că din cauza prea multor angajamente particulare. Noi ne acceptam la nisce medicamente, prin cari să se stirpescă relele ce împedă dezvoltarea morală a poporului și nu la nisce vorbe gôle, ce aici n'au altă valoare decât poteo-vele de pe cai morți.

La senatul epitropesc s'au audt ărăși eremiadele de mai nainte, că este mult lucru, că oficialii nu înving cu lucrul, și că restanțele se urcă la sute. Dar s'a audt și aceea, că consistoriul a remunerat în drêpta stânga pe cine a aflat de oportun.

Dar ore cel ce primesc un oficiu nu de aceea l primesc ca să și facă datorința, dară și cu ceva mai mult decât cum s'ar aștepta, căci noi trăim între împregiurări vitrege și fie-carele trebuie să facem cu mult mai mult decât ni se cuvine? Dacă Venerabilul consistoriu a remunerat pe cei ce dară și-au făcut datorința preste competență, pentru-ce nu nu a tras la răspundere pe cei-ce nu și-au făcut datorința, — căci și de aceia sunt? Justiția ar trebui să fie și la noi legată la ochi ca și pe la alte nemuri, dar — în vorba „Luminătorului“ — (Nr. 31 de est timp), „timpurile se schimbă și noi în ele“. Comisiunea sinodală de scontrare dice, că a spus sinodului, că din cassa consistorială lipsesc obligațiuni multe, fără se fie în locul lor revers dela advocații, cari le au primit pentru improcesare. Și acesta ărăși a aflat-o sinodul de corect, pentru-că — timpurile se schimbă și noi în ele — sau pentru-că „astăđi au perit buruenile din sinod“.

Din raportul senatului scolar, care raport (vedi bine că ale celorlalte senate dară n'ajung nimic) — după Paul Rotariu este „un act demn de totă recunoștință din tôte punctele de vedere“, se dice, că sinodul a audt multe verđi uscate referitoare la angagiamentele sinodali din trecut, arătând cauzele pentru ce nu a satisfăcut pe deplin nici unui angagement*) Legea despre asile este la ușe. Sinodul de an a îndatorat pe consistoriu să începă în Arad cu un asil de copii, se deschidă curs supletoriu pentru instruirea femeilor pentru asile, se facă scôlă de model în seminar, se censureze cărțile scolare, se facă statut de pensii, se introducă visitatori de scôle etc., dar ca răspuns a pri-

*) Ar fi de dorit să se publice acel raport în totă estensiunea, cum se face această la noi în archidieceșă.

mit, că consistoriul a întreprins pașii necesari, însă nu este gata. Așa a făcut și senatul roman, când Hanibal a ocupat Saguntul — în cauza reuniunii învățătoresci n'a făcut nici un pas, cu toate că ministrul dispune se fie tot învățătorul membru al unei reuniuni cu statute întărite de dânsul. Învățătorii sunt altfelii lăsați praf la volniciei și abitriului, ăr când unul sau altul se înscrie de membru la cutare reuniune învățătorescă fără caracter confesional, atunci cetesce numai foile, cum le timbrează de trădătoriu al nămului seu. Imi vine aminte o afacere, ce ăice, că a avut-o fericitul Șaguna cu Eöt-vös în cauza cărților de scôlă, unde ministrul a respins — pare-mi-se pe una de a dlui Boiu sub titlul, că nu ar fi bine împărțită. Vrednicul metropolit s'fi rupt cartea în patru și apoi punând bucățile peste olaltă s'fi trimis lui Eöt-vös „ca s'fi împărțescă el mai bine“, dar până când a trăit Șaguna nime nu sa mai amestecat în trebile noastre scolare. Ținută bărbătescă se pretinde în cauze delicate ca ceste scolare, și atunci fiți siguri dlor de pe la consistorie, că nici dieta nici ministeriu nu vor mai cuteza s'atace pre afurisul o lege fundamentală ca statutul organic.

Dice-se că s'a plâns consistoriul cătră sinod, că inspectorii regesci se ingerăză în demersul scôlor confesionale și s'a plâns contra legii, care țintesce urcarea salariilor învățătoresci la scoli, și bine a făcut, căci sinodul l'a imputernicit s'facă în privința acăsta proteste energice. Fie ăis între noi, pentru ce nu a spus consistoriul și aceea, câte scôle a înființat în anul expirat și în câte a întreprins pașii necesari pentru sanarea relelor, cari există, ca astfelu s'închidem la organele statului porțile de a ne mai putea ataca în casa proprie?

Ministrul spune în raportul seu anual, că la noi e frecuența școlară mai slabă, ăr organele noastre arată, că frecuența este cel puțin 50 %. E o aparițiune curioasă acăsta, care nu pôte deriva din alt loc, decât din lene, că nu voim se facem percentuațiunea din rapôrtele lunare ale inspectorului, ci din cele anuale! Ôre până când?

Pensionarea părintelui vicariu archimandrit I. Beleş se ăice, că sa făcut cam la poruncă, sub pretece, că este bolnav, cu toate că Vineri după închiderea sinodului bătărênul septuagenariu pedestru a petrecut la cele eterne pre sincerul seu amic I. P. Desseanu, cale de vre-o 5 kilometri. N'am nimic în contra pensionării, dar m'ă dore când v'ed, că după un serviciu de 51 ani funcționarul devine pensionat cu jumătate salariul. S'fi nu se întorcă ruda, când va și asupra acolora, cari au provocat pensionarea! — Locul părintelui Beleş, s'a împlinit foarte bine prin alegerea părintelui Goldiș, dar precum ăise un deputat sinodal în numărul 92 al Gazetei din Brașov, ôre ce va fi cu postul de profesor ordinariu la catedra pentru limba și literatura română dela liceul din Arad? Eu ăic aici numai atăta, că ărăși n'ia ucucit inimicii o fortărăță. Videant consules!

Era se trec preste nefericitul, s'fi nu ăic obrascicul articlu de fond al Luminătorului din Nr. 31 referitoriu la sinodul eparchial aradan. ăice dl Rotariu acolo, că s'au schimbat timputile și au perit buruenile din sinod.

Toți ômenii de bine pre la noi au ris în hohot v'edând că lupul cel dubit face pre ôie responsabilă despre divergințele trecute. Dar cine a scris contra episcopului român gr. or. din Arad murdăriile și țigăniile de prin „Tribuna“ și „Luminătorul“? Cine a insultat chiar prin locuri publice pe capul diecesei noastre, dacă nu dl P. Rotariu cu nefericita sa clică din Arad? Cine a aruncat cu imală în toate instituțiunile noastre culturale, fără de considerațiune la persône, cari neîntrerupt se luptă pentru binele și fericirea biserice și a neamului românesc, dacă nu desperății nostri din Arad îndemnați și încurajați la aceste prin „Luminătorul“? V'edând r'entăcioșii că li se infundă căile, au întors mantaua și episcopul cel bun la inimă li-a iertat toate, așa că cei ce aruncau cu necuviințe întrânsul astădi nu se sfiesc a se ospăta la masa episcopului Ioan Mețian! Întru adevăr timpurile sau schimbat și buruenile au perit; ar fi de dorit s'fi nu li-mai încolțescă sâmența, pentru ca agrul poporului român din aceste părți ale romanismului flagelat s'fi de nutimânt numai plantațiunilor ce p'ortă miros cu bună mirăsmă. Decamdată despre acăsta atăta!

De când cu minciunile despre Cinad și cu actele oficiali ale consistoriului publicate prin „Tribuna“ și „Luminătorul“, se pare-că în Arad voesce s'fi se introducă un picuț de ordine în viața socială. Sobolii s'au ascuns, căci fi prea genăză lumina, și acăsta mai ales de când elementele cele de ordine a înființat cabinetul de lectură al Asociațiunei. Toți se concentrează pe lângă acăsta instituțiune salutară și de mult simțită. Deputații sinodali au cerutat cu toți localitatea cabinetului delectură și toți sau exprimat în modul cel mai măgulitoriu față de direcțiunea Asociațiunei pentru obolul ce l'a depus

și prin acăsta pe altariul cultural al nămului românesc. Numai un Aristide, care profanăză numele nemuritoriului Helen, are îndrăsnelă s'fi se încerce a seduce opiniunea publică prin nisce flăcuri publicate în de dânsul vrednică „Tribună“. Insemneze-și însă bine acest om r'entăcios și fără de Dumneșu că ceea-ce semeni, aceea resare. De altcum glasul dânsului nu se aude în ceriu, luna și-va percurge neconturbată calea sa.

Binevoitoriul arădan.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sărata, 12 Aprilie 1892 Onorată Redacțiune! Din evenimentele ce se petrec ăi de ăi, facem trista esperință, că nimic nu e în natură atât de schimbăcios și trecătoriu ca omul. El, coróna creațiunilor dumneșcesci, stăpânitoriul tuturor făpturilor pământesci apare uneori ca un dictator al miliônelor din semeinii sei, uneori ca tiranul acestora, ăr de altădată ca limanul blând și alinătoriu al suferințelor semenilor sei, și în urmă ca un debil supus a tuturor acestor mandatar, abătut de sôrte-ai fatală la marginea desperărei, silit s' reclame ajutoriul semenilor sei, fără de care esistența sa nici pe o ăi nu ar fi sigură.

Atăta putere, și atăta slăbiciune stăpânesce preste om aici pre pământ, și totu-și fie el situat în ori care din gradurile amintite, numai un sfărșit are, carele îl duce la destinațiunea sa, la viața vecinică și anume mórtea. Mórtea, acest amic și inimic al omului, carele pe unii îi scapă de suferințele lumesci, ăr pe alții îi deslipesce pentru totdeauna de plăcerile și bunătățile lumesci, și carele dela început și până astădi, seceră vieți fără deosebire de om și om, neavând a da sémă de terminul sosirei lui, — au răpît din mijlocul nostru pe bunul și iubitul nostru preot Dionisie Calefariu din Sărata, protopopiatul Avrigului, a cărui înmormântare s'au s'evărșit în 12 Aprilie 1892.

Onorata Redacțiune! Dacă e decorul și stima cuvenită a arăta condoliința față de pierderea ômenilor mari și de o poziție mai înaltă și însemnată, apoi cred, că tot acăsta iubire și datorință crestinăscă ne chemă a ne arăta condoliința și față de conducătorii nemijlociți ai poporului nostru. Un conducătoriu bun și blând a fost și numitul preot, el a raposat în al 58-lea an al etății sale, ca preot au servit din 26 Octombre 1857. Sub tot decursul vieții sale preoțești, au dovedit o inimă bună, și iubire cătră poporul și biserica sa lucrând pentru fericicirea și bună starea acestora încât în ținuta sa pôte servi de model preoților mai tineri. Nici odată nu s'au abătut naturelul lui propiu, de vialitatea, cu care scia îmbărbata și mângia pe ori cine nunumai din popor, ci și din alte clase de ômeni. Iubirea și stima față de el au fost atât de mare încât la înmormântarea lui au venit un număr mare de preoți, învățători, mireni onorațiori și fruntași ai poporului din comunele învecinate, ca s'fi de ultimul onor.

În 12 Aprilie a. m. au sosit în Sărata dl protopop al Avrigului cu alți inteligenți și un preot din Avrig cu corpul învățătoresc dela scôla elem. superiôră din Avrig, cărora le-au urmat alții mulți din jur. Serviciul funebrel se începe, doispredece preoți îmbrăcați în frumoșe odăjdii în frunte cu dl protopop, încep serviciul cu ochii scâlțați în lacrimi, la care r'espundea cântările funebrale corul învățătorilor din jur, toate au mers în o tactică frumoșă, d'emnă de stimatul defunct.

La capul defunctului stăteau trei fice triste ale lui cu soții lor și un fiu june învățătoriu, nămuri și cunoscuți nenumerați încungiurau cociugul. În urmă dl protopresbiter ținū o cuvântare într'adevăr nimerită poziției preoțești, arătând decursul vieții omnesci, și în specie relative la r'eposatul, încât stôrse lacrimi de dorere din ochii auditorilor.

Înmediat după acăsta corul a cântat o poesie funebrelă de adio, când ărăși erupse publicul în lacrimi. Dela locuința sa pământescă defunctul fu transportat până la casa-i vecinică — la mărmet, de întreg conductul în ordine frumoșă și între cântări ce se amestecau cu plânsetele ficelor lui. El repausăză liniștit acolo, ăr noi ne-am reintors triști și g'enditori, că am pierdut pre unul dintre cei mai iubiți preoți, pe un frate, preten și binevoitoriul al nostru. Fiei țărina ușoră și memoria vecinică.

—ib.—

Varietăți.

* (Regina României.) Se scrie din Palanța, că din incidentul ăilei onomastice a reginei s'a arangiat o mare s'erbătore în Palanța. La sunetul muzice pe când cânta imnul românesc a apărut regina pe balcon și mulțami publicului, care aplauda. Regina era veselă.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal de classa a III-a în Densuș (comit. Hunedóra). Doritorii au a-și înainta cererile la sus numita direcțiune în decurs de 3 s'epțemâni, de unde pot lua și informațiuni mai detaiate.

* (Duel.) Deputatul Horváth Gyula redactorul ăiarului „Magyar Hirlap“, a avut Sâmbăta trecută un duel cu locotenentul Óváry dela Dobrițin, care s'a declarat, că elu este oficerul anonim, pe care l'a atacat Horváth în vorbirea de Joi a dietei unguresci.

Locotenentul a căpătat a lovitură adencă la urechiă și o tăietură la spete, ăr Horváth a căpătat o tăietură în frunte, din a căreia cauză n'a mai putut duela, fiindcă îi curgea sângele în ochi. Horváth intinse mâna locotenentului, esprimându-și părerea de rău pentru-că l'a ofensat.

* (Maial.) Corpul învățătoresc dela scôla gr. or. din Tilișca invită la maialul, ce-l va aranja cu elevii acestei scôle Duminecă în 10/22 Maiu — la cas de timp nefavorabil în Dumineca viitoare în „Arinii Gruului“ (Bêrcul verde), pe toți amicii și binevoitori numitei scôle.

Inceputul la 1 ôră p. m.

Contribuirile benevole sunt destinate fondului scôlei și se vor cuita pe cale publică.

Invitări speciale nu se fac.

Tilișca, 29 Aprilie, 1892.

Corpul învățătoresc.

* (Psihologia nasului.) Nasul mare este foarte r'espândit printre băcani, burghezi, ômeni de bursă și cei cari se ocupă cu caii.

Nasul mare, care se sfârșesce ca o pară aparține negustorilor fericiti și ômenilor, cari sunt liniștiți în slujba lor.

Nasul mare bulbucat îl au de ordinar cofetarii, chelnerii și feciorii din casă.

Nas mare bubos au locuitorii de pe la țără și bețivii.

Nasul aquilin, ca un cioc de vultur, denotă putere și curagiu

Nasul ridicat în sus, ironia și ilaritatea.

Nasul subțire, sec, diform, téma și lasitatea.

Nara strimță, diafană, arată voluptatea.

Nara largă denotă munca încă din copilărie.

Cel care are cresceri de carne pe nas este de un caracter sângeros sau limfatic, dar în amândouă casurile se supără foarte ușor. În fine al cărui nas se légă de frunte printr'o linie foarte curbă e mai tot-d'a-una escentric și foarte dispus la nebunie.

Nasul considerat în espresiunea fisiologică, pôte, ăice dl Schach, s'fi ne dea samă de valôrea și de folosul practic a acolora din facultățile noastre, care i-au comunicat aspectul său. El ne face d'asemenea s'fi cunoscem intensitatea activității noastre intelectuale, finețea și delicatetea sentimentelor noastre morale. Nasul, care aparține d'odată și părților mobile și imobile ale feței, reflectăză în chip fidel mișcările fugitive ale înclinărilor noastre. Câte lucruri, într'un nas, și cum persônele ce țin a-și deghisa caracterul lor și a-și ascunde pasiunile, trebuie s'fi se ferescă de nasul lor! Nu e mai mare indiscret de cât nasul.

La copil, nasul este partea cea mai neînsemnată și cea mai puțin dezvoltată a feței. Numai la epoca pubertăței el își capătă dezvoltarea. Când, cu tot progresul vârstei, nasul își păstrează forma copilărescă și e puțin pronunțat, se pôte aștepta s'fi găsească nu caracter nedesăvărșit și neformat ca la copii.

Un nas bine dezvoltat indică, din potrivă, tărie stăpânirea pe sine, cugetarea, adâncimea caracterului. Forma nasului depinde și de gradul de civilizație.

Contururile elegante ale acestui organ sunt apanagiul raselor ajunse la un înalt grad de cultură intelectuală și morală. Popôrele grosolane și s'elbatice nu posedă ca nas de cât un fel de carne mică și în formă, care se apropie mai mult de boturile animalelor. Forma nasului slujesce a caracterisa rasele și chiar națiunile.

Mulțamită publică.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul XI. Făgăras își ține de cea mai plăcută datorință a aduce mulțamită publică p. t. domnilor, cari au binevoit a dona cărți pe s'ema bibliotecii acestei reuniuni.

Și anume p. t. domnilor:

1. Dr. Ilarion Pușcariu, archim. și vicar: Isagogia. Principii din pedagogia generală, Documente pentru limbă și istorie, și Foișora „Telegrafului Român“ din anii 1876 și 1877.

2. Zacharie Boiu, ases. consist. Cuvântări funebrale.

3. Tit. V. Geaja, spiritual la instit. corecțional din Gherla: Anghira crescină și 365 anecdote.

4. Dr. Daniil P. Barcian, prof. Elemente de istorie naturală, cursul I. II. Lucru de mână.

5. Iosif St. Suluțiu de Carpeniș: Memoriul p. II. III. și V.
6. Georgiu Moian, prof. Lucrul în scôla,
7. St. G. Carpean, prof. Bucuresci: Un nou sistem de învățământ românesc.
8. Dr. Petru Span, prof. Die Fortbildung der Pädagogie Herbarts durch Ziller.
9. Ipolit Ilasievici, prof. Curs metodic de Istoria naturală.
10. Eniu Baltean, prof. Bucuresci „Lumina pentru toți” revistă pedagogică anul VI.
11. Ioan Popa, redactor: „Calicul” a X.
12. D. Făgărășan, și S. Moldovan, profesori. Geografia pentru scôlele populare și Geografia pentru scôlele medii.
13. Georgiu Popa, prof. Bucuresci: Tablele cereate.
14. Dometiu Dogariu, inv. Noul ABCdar ilustrat p. I. și II.
15. Ioan Dariu, inv. „Idealul”
16. Iuliu I. Rosca, publicist Bucuresci: Lăpusneanul tragedie, Zimbiri și Lacrămi poesi, Noua bibliotecă populară (a I. Nrii 1-10) Satul cu Comorile, Studiu critic comparativ și Contra marilor prigonitori.

Tôte aceste opuri au încurs în urma unui apel ce subscrisul birou l'a adresat câtră autorii români în anul tr. scol. Incurgeri ulterioare se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

Din inițiativa privată au mai donat cărți pe séma bibliotecii noastre următorii p. t. domni:

1. Iuliu Dan, protopresbiter; Almanachul României june a 1883 și 1888. Procesul de presă de P. Cosma, Istoria Ungariei de S. Moldovan, Fisică de D. Făgărășan, Procedura judecătorească în cauze disciplinare.
2. Dr. Nicolau Șerban: Istoria pentru începutul românilor în Dacia de P. Maior.
3. Nicolau Aron, paroch: 7 opusculi m. 1 magiară.
4. Georgiu Aiser, proprietariu: „Transilvania” pro anul 1889, Gramatica germană de S. P. Barcian, Testamentul nou, Numerul festiv al aniversărei a cincișecă a „Gaz. trans.” „Dorobanțul” 1878. Istoria Naturei de Z. Boiu, Pravila comercială, Der erprobte Rathgeber, Lesebuch von Jäkel, Calendariul pentru toți (România) 1878 1884 și 1885. Calendariu ilustrat (România) 1885, „Amicul poporului” 1877, Calendariul bunului econom 1878 „Kikiriki” 1878, Telegraful Român 1877. (Aceste două din urmă legate) Apoi: „Telegraful Român” pro anii 1878 — 1890. „Românul” 1886 și în fine o colecțiune de documente și ordinațiuni din anul 1848/49.

Tuturor acestora maritimșii donatori le exprimăm cea mai călduroasă mulțumită dorindu-le viață îndelungată spre a mai putea săvârși astfel de fapte caritabile crescinesci.

Făgărăș, 1 Ianuarie, 1892.

Iuliu Dan,
president.

Ioan Berescu,
secretariu.

Din public*).

Budapesta în 4 Maiu, 1882.

Onorată redacțiune!

În unul din numerii „Telegrafului Român” din luna trecută a apărut o corespondență datată din Făgărăș.

În corespondență între altele se afirmă, că comitele Baussner Guidó ar fi intervenit pre lângă mine, promițându-mi nu știu cât ca să abdic în favoarea unui alt candidat.

Acastă notiță a fost reproducă și de fôia ce apare aici „Magyar Hirlap” la care eu am răspuns în numărul de astăzi.

Țin de necesar a me esplica și față de onorata redacție a „Telegrafului Român”, spre ce primiți următorea mea

Declarație:

Comitele com. Făgărăș, Baussner Guidó referitoriu la abdicarea mea nici când nu a convenit cu mine, căci eu unul nici când nu stau de vorbă cu Dsa, dar că pe căli indirecte influințând pe alții și în primul loc pe bătrânul meu, trimițând un pretore după altul, ba rugându-l să mîergă în persoană — ceea ce nu a făcut — e adevărat.

E adevărat și aceea, că chiar și înainte de alegere a făcut toate posibile contra mea cu tótă ceta lui de angloiați, dar alegătorii, onóre lor, au dat cea mai eclatantă dovadă, că și lor li s'a umplut păharul amărăciunei prin starea de lucruri și fără-delegi create prin volnicia Dsale.

N'am disputat până acuma nice când, dacă legea e bună sau rea, dar ce am cerut e, ca legea să se respecte.

Spre liniscirea alegătorilor mei mai adaog, că

*) Pentru cele publicate sub rubrica acesta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

voiu face tot posibilul, ca respectându-se legea să iasă din fără-delegile, în cari au căzut.

Cu tótă stima

Dr. Nicolau Șerban,
deputatul oltenilor.

Zarand, în 4 Maiu st. n. 1892.

Sincerum est nisi vas quodcumque infundis, acescit. Hor. Ep II. ad Lollium.

Dacă nu e curat vasul, ori ce bagi în el se oțetesece.

Incepusem să cetesc „Cronica” din Budapesta apărută în „Telegraful Român” cu același zor, cu care am cetit cronicile pseudonimului „Mr.”, carele adesea a fost ôspele diarului. Contrașicurile însă ce am întîmpinat tot la a doua sau a treia propozițiune m'au adus la convingerea, că am de a face cu un corespondent nou, — semnat în urmă cu numele în Nr. 43 al „Tel. Rom.”, Pavel Opișă. 'Mi face onóre dl Pavel Opișă a se ocupa în special de mine „Eremitul din Carpați”. Nu voiu să rămân detoriu. Voiu să examinez omul, carele me cunoșce și ce scrie relativ la pseudonimi.

Koch a aflat medicamentul pentru vindecarea scrofulei — așa a crezut cel puțin pe un moment lumea.

Un medic — scrofulos și el — striga în unul din restaurantele Berlinului: „nu mai există scrofula”.

Un curios îi reflecta însă: „ascéptă să te veđi vindecat mai întăiu tu!! Era bine ca Pavel Opișă cele ce scrie la adresa „Eremitului” să le fi rumegat mai bine. Dar se vedem ce scrie!?”

„Eremitul nu se află în vre o înălțime, el nu e vultur, ci o cióră din cortul seu de lângă vale. De aci croncănesce, ca să nu-i răpescă alt cineva cadavrul”.

Ce model de stil! Minunat scie scrie Pavel Opișă.

Éta adevăratul vultur!! Acest P. O. în o epis tolă adresată „Emeritului din Carpați” cu datul 1 Ianuarie 1890 din Budapesta scrie despre „cióră” adevăd despre mine „Eremitul” următorele: „Am convingerea, că nu în speranța unei mulțămiri mi-ai scris ci numai fiind-că voiai să spriginesci cauza, căci firea dtale este de astfel: de ate afla liniscit numai dacă veđi, că tôte decurg în bună ordine”. Nu te băteam eu pe gură, nici nu-ți ținem de pênă dle Pavel Opișă, ca să laudă așa pe o cióră. Erai pôte un creștin de me lăudai, érá astăzi vii să te laudă singur cu o ideă neobicinuită. Relativ la cortul meu de lângă vale în numărul dela 9 Februarie 1892 al „Telegrafului Român” tot dl Pavel Opișă — dar ca pseudonim scrie: „face cinstie societății române”.

Ei bine dle Pavele! Eu cred, că erai în tótă firea, când scriai aceste despre familia mea și în epistolă despre mine. În acest cort ai petrecut multe zile frumoșe dta, și căți alți străini. Mai mult, în sêrbătoria Pascilor 1892 ai venit din Budapesta ca să faci curte prin Brad, ce căutai la mine în cort ca să te ospetez?

A venit cadavrul la ciord. Și încă dci, că eu „Eremitul” simulez pretenie! Judece cetitoriul dacă esti dta om de caracter și prețin!! Judece, cine e simulant? Cine e intrigant, cine aruncă cu tină dle Pavele?!

Veđi! că cultivi intriga pe față!

Dar să vin la idea întru adevăr neobicinuită, bizară a dlui Pavel Opișă, éta-o în golătatea ei: „Pseudonimii trebuiesc îndelăturați (din ce dictionar o să fie vorba „îndelăturați”?) din literatura și jurnalistică română, căci ei numai împedecă cultura noastră și formarea caracterelor firme și respândesc intrigă, care desbină poporul nostru în tôte societățile sale”. Ca să nu credă cineva, că dl Pavel Opișă face personalități dci:

Vorbesc în teorie, cu convingerea firmă, pre carea voiu apăra chiar și cu viața. Minunat om!

Eremitul scie că: Pavel Opișă e om fricos, ce una dci, alta face. În 31 Ianuarie 1891, când s'a ținut în Brad adunarea pentru a protesta contra „Kisedovurilor” dl Pavel nu numai că n'a luat parte dar s'a ascuns, ca nu cumva să-l vadă cineva pre la adunare. Adevărat luptătoriu național. Eu cióra am croncănit la adunare — și cu demnitare am susti-nut cauza națională, érá D-lui sta la adăpost. Dl Pavel scrie în „Tel. Rom.” din 1891 ca să se înființeze casină română în Brad, precând densusul se inscrie ca membru la casina magiară română din loc. — Unde e consecința.

În adunarea constituantă a despărțemântului asociațiunei transilvane — Brad — din 23 Maiu 1891 dl Pavel Opișă, fără a fi fost membru susti-neea candidatura altui nemembru în comitet, numai éca așa din glumă, ca să producă desbinare.

Dl Pavel una scrie, și alta face. Dci: „îndelăturați pseudonimii” etc., și densusul face tocmai contrariul, scrie și pseudonim. Veđi Nr. 60 al „Telegraf. Rom.”, din 1891 sub P. O. apoi Nr. 16 din 1891.

Ei bine vindecă-te radical dle Pavel Opișă! Nu scrie d-ta pseudonim mai întăiu; apoi dăscălesce pre alții! De altcum se facem o lecțiune cu dl Pavel. Va fi audīt de Carmen Silva pseudonimul neperitoriu, de Dela Vrancea, de cronicile memorabile ale „Contenporanului” din „Românul” din anii trecuți etc. etc., o să-i ardem dle Pavel, că împedecă cultura și formarea caracterelor! O să dăm în foc diuaristica, carea de sute de ani publică articoli pseudonimi? Nu ne ai dat dle Pavel nici un esemplu concret că pseudonimii au împedecat cultura și formarea caracterelor. Nici chiar față de Eremitul nu ai dovedit un singur cas. Indesert e munca! Așa de a lelea nu afi nebuni să-ți urmeze. În practică idea dlui Pavel e o absurditate, carea ar duce la cele mai triste consecințe. Inchipuiesceți dle Pavele, că unul din prelații nostri bisericesci publică un articol sensațional — dar purul adevăr — contra regimului șovinist, și și semnază numele adevărat. Cređi D ta, că nu ar espune biserica la cele mai fatale urmări? Precând ca pseudonim e lucru posibil, și se pôte și întempla în realitate fără a espune biserica.

Inchipuiesceți apoi un diariu politic după gustul dtale, în care fiecare corespondență etc. se fie subsemnată de autor! Ar fi ceva ridilos, și un diar astfel redactat ar da ansă în societate la cele mai grele conflicte. Căci veđi d-ta sunt și ômeni nedumeriți la mânia, și nu te ar mai întreba că adevărat ai scris despre el ori nu, ci ți ar da în cap fără judecată. Ori apoi s'ar întempla că ar eși în publicitate, cele mai ordinare insulte.

De altcum ômenii cei mai cu minți ai tuturor poporêlor, academiile de sciință au convenit ca opurile cele mai de valóre să se presente la concurs ca anonime ca astfel să se pôta judeca asupra valorei opului, și numai după aceea să deschide pli-cul cu numele. De aci și în diaristică pseudonimii, pentru că nu de persônă e vorba, ci despre ce scrie. *Non quis, sed quid!*

Încă o ideă curiosă a d-lui Pavel: „Jurnalul semnat de un redactor nu este al seu, ci și al meu îndată ce eu plătesc abonamentul”. Curioșă logică!

Un redactor ar trebui atunci pentru fiecare abonent a scôte un esemplar după gustul abonentului, cum ar cere el. Un băcan ar cere să-i scrie despre ale lui lucruri, amoresatul despre mândra sa etc și nici Dumneșeu nu-i pôte mulțami pre toți, decum un redactor.

Eu me impac ca redactorul să scrie cum îi place, D-ta dci ca s'fintul nume să se pună la tótă notița, că dacă nu, nu-i dai bani. De bună samă o se-ți dci: cine te silește! Sănătate bună!

„În raport cu jurnalele noastre, și cu gradul nostru de cultură nicăiri nu sunt așa mulți pseudonimi ca la noi” dci P. O. Asta încă nu a dovedit nime, nici nu a cutezat să afirme măcar!

„Numele adevărate ridica valórea jurnalului, forméză caracterul, érá în jurul unui om de caracter firm se grupéză indivizi, pre cari poți conta la bine și la réu, pseudonimii își schimbă numele și părerile după vînt”. Câte afirmări relative atâtea neadevăruri. Nu „numele” Dle Pavele ridica valórea jurnalului, ci valórea intrinsecă a materiilor tractate în un diar, și nu împórtă dacă un articlu e semnat cu X ori P. etc. Și eu cred, că un diar ce ar publica materii neobicinuite ca cele față de pseudonimii semnate de Pavel Opișă, și-ar pregăti ele coliva. Dar să-ți dau dreptate, sunt și pseudonimi cari și schimba părerile după cum suflă vîntul. Un atare ești și dta, fostul pseudonim. De altcum casurile aduse din viața dtale arată că însuși cu cinstitul nume ți-ai schimbat părerile. Eu nu te invidiez.

Cameleonul sub același nume și schimbă colorile.

„Vrabia puui rămâne”.

Încă una și finesc. Am combătut în viața publică pre aceia, pre cari i-am combătut în diare. Singura esceptiune am făcut cu d-ta, carele ai abusat de interesele vitali a unui institut, tîmp de 4 luni, fără ca să scriu în public, căci a-și fi dat o crêncenă lovitură vieței românesce din Zarand! Ai abusat de un stipendist al consistoriului, trimițindu-l în Brad, ca să bată și acum trotoariul! — *Sapi-enti sat.*

Eremitul din Carpați.

Loterie.

Mercuri, în 11 Maiu 1892.

Brünn: 52 7 2 43 76

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Maiu 1892

Viena B.-Pesta

Renta de aur ng. de 6%	—	—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.50 ¹ / ₂	9.49
100 marce nemșeci	58.57 ¹ / ₂	58.60
London pe (poliță de trei luni)	119.75	119.80

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.